

MIDVINTERSAGA

Lärrarhandledning

**Här finns renar och vargar, människor och troll,
och ödsligt sträcker sig myrarna åt alla håll.
Men äventyret strax bakom fjällen bor.
Som tur är finns också kärlek - stark och stor.**

En genusbearbetad saga som bygger på Zacharias Topelius berättelse om Sampo Lappelill. Sagan berättas med hjälp av cirkus, joik, sång och musik.
En spännande saga som handlar om det vilda landet högt upp i norr där vinter innebär att solen inte syns på flera flera veckor .

Till förskolläraren.

Hej!

Vad roligt! Snart kommer du, tillsammans med din barngrupp, att få ta del av vår föreställning "Midvintersaga". Föreställningen "Midvintersaga" bygger på en berättelse av Zacharias Topelius som heter Sampo Lappelill. Några av er som kommer för att se vår föreställning har säkert någon gång läst boken om Sampo. Av denna anledning vill jag passa på att uppmärksamma att sagan i föreställningen inte är samma saga som i boken. De liknar visserligen varandra men de är olika och framförallt handlar sagorna om **olika barn!!!**

Varför detta är viktigt!

Midvintersaga är en genusbearbetad saga och jag har valt att inte bestämma något kön på barnet som är sagans huvudperson. Barnet - Sempi Lillsame - kan alltså vara både pojke och flicka och det ligger hos varje enskild person att själv bestämma vilket som passar bäst. Det är då också viktigt att du som vuxen är medveten om detta när du pratar om föreställningen innan och efteråt. Att du förstår att barnen i barngruppen kan ha valt olika kön på Sempi och att du då även kan förklara för barnen att var och en har fått möjlighet att välja själv och alla val är rätt. Var också själv lite försiktig innan du pratar allt för bestämt om ditt val så att ditt val inte tar över någon annans.

I detta material, som är riktat till förskola, har jag valt att inte ha några frågor kring genus. Jag anser att det räcker att du som pedagog är medveten om min tanke bakom föreställningen så att du kan tillåta och stödja varje barns egen bild. Om det uppstår skillnader i barnens bilder när ni pratar hoppas jag att du tar chansen och pratar om de olika valen och synsätten. Att ni funderar kring varför den ene tycker så och den andre så. Jag vill gärna tro att när en karaktär inte är könsbestämd från början möjliggörs diskussioner kring genus, karaktärsdrag och normer som annars kanske inte är möjliga.

Utöver detta så är arbetsmaterialet uppdelat i fyra delar. Del 1 handlar om själva föreställningen, del 2 handlar om döden, del 3 består av några förslag på uppgifter ifall ni vill arbeta mer kring föreställningen och del 4 är en liten text om genus och normer. Bra att ha i bakhuvudet om du är intresserad av att prata mer med barnen.

Förhållningssätt till arbetsmaterialet - Det är många frågor och många delar. Använd materialet så som du tycker är bäst. Se det som inspiration och ta bara till dig det du vill, det som passar dig, din grupp och situation.

Tack på förhand och Lycka till / Nordcirkus

Frågor om föreställningen.

* Vad kommer du ihåg från föreställningen, berätta?

* Vem eller vilka handlade föreställningen om?

Huvudpersonen i föreställningen hette Sempi.

* Berätta hur du kommer ihåg Sempi. Vart bodde Sempi? Vad tyckte Sempi om att göra? Hur många år tror du Sempi är?

* Berätta om någon gång då du tror att Sempi var rädd?

* Berätta om någon gång då du tror att Sempi var glad?

* När var Sempi modig tycker du? Berätta.

* Berätta om det var någon gång som du tyckte att Sempi var olydig? När då?

* Berätta om någonting i föreställningen som du tyckte var läskigt.

* Berätta om någonting i föreställningen som du tyckte var mysigt?

* Berätta om någonting i föreställningen som du tyckte var roligt?

* Vilka djur kommer du ihåg från föreställningen?

* Vad minns du om djuren?

(Vargen. Renen med de gyllene hornen. Sempis egen ren. Lämmeln.)

* Vad kommer du ihåg om Sempis pappa Ailo? Vad gjorde han?

* De fanns fler varelser i föreställningen, vilka var det?

* Vad minns du om de andra varelserna? *(Fjällkungen. Trollen. Solen.)*

Frågor om döden.

Sempi hittade en fågel som hade dött.

* Vad berättade Pappa Ailo om döden? *(Att fågelns själ flög upp till himlen och förvandlades till norrsken.)*

* Varför tror du att en del människor tror att fåglarnas själar blir norrsken?

* Hur är döden tänker du?

Det finns många olika tankar om vad som händer när man dör men ingen vet säkert. Som pedagog kanske du kan berätta lite om olika idéer som finns kring döden, tex. om att komma till himlen, om reinkarnation, om att bli en ängel, om att bli jord, om att bli ett spöke.

* Vet du om eller känner du någon som har dött?

* Om ja. När du fick veta att personen ifråga hade dött, hur kändes det då i dig?

* Har du varit på en begravning någon gång?

* Vad är en begravning?

* Vilka känslor kan komma när någon tycker om dör?

* Varför tror du att många blir ledsna när någon de tycker om dör?

* Vad kan en göra när någon är ledsen?

* Hur vill du att andra ska göra när du är ledsen?

Exempel på fortsatt arbete efter föreställningen:

* **Prata om Samer och om Sapmi.**

* **Lyssna på olika joikar och fundera på vad som jojkas? Kanske måla samtidigt.**

Kanske kan man dansa en joik? (Sök på ordet joik på Spotify så hittar ni musik. Ex på artister Sofia Jannok, Jon Henrik Fjällgren, Maxida Märak...)

* **Måla fjället Rastakais, fjällkungen Hiisis, Sempi, den gyllene Renen, vargen, något av trollen, norrskenet. Eller varför inte solen som kommer tillbaks!!!**

Berättaruppgift.

Låt barnen och de vuxna måla en teckning av någonting de minns från sagan. Placera sedan ut teckningarna i ordning och återberätta sagan "Midvintersaga" tillsammans.

Fantasiuppgift 1.

Måla och rita alla eller något av nordens alla troll!

Eller, fundera på vilka djur som finns på fjället. Fundera på vilket djur du skulle vilja bli kompis med ifall du fick bli kompis med ett fjälldjur. Rita och berätta.

Genus

Människor är sociala varelser och vi lever tillsammans i samhällen. Detta kräver att vi har vissa regler som vi allihop följer. En del av dessa regler återfinns i formen av juridiska lagar, andra som moraliska regler eller sociala normer. Detta hjälper oss att veta hur vi ska bete oss mot varandra. Det finns normer för hur vi hälsar på varandra, hur vi ska bete oss när vi besöker varandra, hur vi ska klä oss och vad vi ska prata om o.s.v. Utan normer skulle vi inte klara av att leva tillsammans vilket betyder att de i mångt och mycket är livsnödvändiga. Det är också helt omöjligt att utrota normer men det kan vara bra att veta om att de går att förändra. Men varför vill vi förändra normer? Det är väl bra att vi är (tämigen) överens om hur vi ska hälsa på varandra? Absolut! Det finns ingen anledning att förändra de normer som hjälper oss att samexistera. Det är de normer som begränsar människors liv som vi vill förändra. Det händer relativt ofta att personer som bryter mot vissa normer far illa. De kan komma att uppleva osynliggörande, trakasserier, diskriminering eller våld.

Vad som anses pojkigt eller flickigt i ett samhälle är exempel på sådana normer som ofta påverkar många människor negativt. Genom att bli medveten om våra tankar, genom att prata och fundera över dem, kan vi förändra de normer som begränsar oss och även motverka att människor far illa.

Betydelsen av ordet norm:

Normer är oskrivna regler, idéer och ideal som kontrollerar hur man förväntas vara, leva och se ut. Ofta är de outtalade och de märks tydligast när någon bryter mot dem.

Enligt Svenska akademins ordbok: Regel l. princip l. förebild l. mönster varefter man i sitt handlande rättar sig l. bör rätta sig; rättesnöre; måttstock för bedömning l. värderande l. beräkning av ngt. *Rättsliga, logiska, etiska, estetiska normer*

Kontakt:

www.nordcirkus.com

sara@nordcirkus.com

tel. Sara Oja 0706 943903

